Könyvtárosok az ENSZ 2030 Agenda és a fenntartható fejlődés megvalósításáért. Szeminárium, 2017. november 22.

Szakmai beszámoló

NKA 204108/01383

A szeminárium megrendezését az IFLA kezdeményezte a tagországokban. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) által szervezett rendezvény célja az volt, hogy a könyvtárosok megismerkedjenek az ENSZ 2030 Agendával, a Fenntartható Fejlődés Céljaival, számba vegyék, hogy milyen érdekérvényesítési tevékenységet folytathatnak a könyvtárak ezen a területen, és további vállalásokra ösztönözzük őket, mind egyéni, mind intézményi szinten. A szemináriumra az MKE tagszervezetek egy-egy főt delegálhattak, és meghívást kaptak a többi társadalmi szervezet képviselői is, a résztvevők száma így 40 főt tett ki. A résztvevőket felkérték arra, hogy a szemináriumon szerzett új ismereteket adják tovább, osszák meg kollégáikkal.

A szeminárium helyszíne az Országos Széchényi Könyvtár volt.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete következetesen törekszik arra, hogy az egyesület rendezvényein a tagság számára olyan témákat közvetítsen, amelyek a világ trendjeit, az IFLA törekvéseit, a könyvtárosság jövőjét tükrözik. A szeminárium végére mindenki számára világossá vált, hogy az ENSZ fenntartható fejlődési céljai a könyvtárosok számára tényleges tennivalókat hordoznak magukban.

A nap programja két részre tagolódott: konferenciai előadásokra és a további előadásokkal vegyített csoportmunkára. A csoportmunka előkészítéséhez több alkalommal is szükség volt előzetes, szűkebb körű egyeztetésre és tartalmi, valamint módszertani képzésre is, amelyen az elnökség érintett és a projektbe bevont, azt segítő tagjai vettek részt. Az előkészítő munka során számos dokumentum magyar fordítása készült el, melyet aztán munkapéldányként, de külön elektronikus publikáció formájában is közreadtunk.

A konferencia fontos célja volt a kapcsolatfelvétel a téma hazai képviselőivel, nem könyvtáros partnereivel annak láttatása érdekében, hogy a hazai könyvtáros társadalom felelősséget érez Földünk fenntartható jövőjéért, képes és kész együttműködni a társadalmi szereplőkkel és cselekedni a kimunkált fejlesztési célok megvalósításáért. Meg kell jegyezni, hogy előadóink a könyvtárak társadalmi felelősségéről és szerepvállalásáról igen komoly elismeréssel szóltak.

A konferencia első előadását *Kőrösi Csaba* (igazgató, Környezeti Fenntarthatóság Igazgatósága, Köztársasági Elnöki Hivatal) tartotta, aki a fenntartható fejlesztési célok kidolgozása idején a felelős ENSZ bizottság társelnöke volt, ilyen módon a téma nemzetközileg is legavatottabb szakértője. A globális problémák jelen állásáról villantott fel tényeket, és hangsúlyozta, hogy a fenntartható fejlődési célok eléréséhez elengedhetetlen a kormányzat, a civilek, a tudományos és gazdasági élet szereplőinek együttműködése. Az ENSZ 2030 Agendában 17 fenntartható fejlődési cél szerepel, ezek vezérlik a fejlődést. A folyamatokban vezető szerephez jutó legfontosabb tudományágak: élettudományok, robotika, információtechnológia, nanotechnológia.

Kuntár Tamás (főosztályvezető Nemzetközi Szervezetek Főosztálya, Külgazdasági és Külügyminisztérium) a fenntartható fejlődési célok végrehajtásáról, valamint a hazai folyamat aktualitásairól beszélt. Az eddigi eredmények: az Agenda 2030, a célok és alcélok magyar nyelvű fordítása, tárcaközi feladatmegosztás, stratégiák és szakpolitikai munkatervek. Kiemelte az ENSZ Dag Hammarskjöld Könyvtára vezetőjének megnyilatkozását, miszerint "sosem volt fontosabb a könyvtár, mert a hiteles, ellenőrzött információk biztosításával kulcsszerepe van a rengeteg kontrollálatlan híradás (fake news) elleni harcban".

Gellér Zita Márta (vezető stratégiai koordinátor, Projektirányítási és Informatikai Főosztály, Földművelésügyi Minisztérium) *Szemléletformálás a fenntartható fejlődési célok megvalósításáért* című előadásában áttekintette mind a 17 fő célt, és mindegyikhez felsorakoztatta a gyakorlati lehetőségeket és tennivalókat. Az információszolgáltatást mint a könyvtárak alapfeladatát minden cél esetében szerepeltette.

Barátné Hajdu Ágnes, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke *Könyvtárosok az ENSZ 2030 Agenda és a fenntartható fejlődés megvalósításáért – IFLA törekvések* című előadásában sorra vette mindazt, amivel a hazai könyvtáros szakma az MKE révén kapcsolódik a globális célokhoz, pl. részvétel a nemzetközi IAP (International Advocacy Programme) projektben, a wroclawi IFLA konferencián a Global Vision stratégiai program keretében kiadott, magyarra fordított online kérdőív, illetve a könyvtárak interaktív világtérképe.

Lükőné Örsi Gabriella (könyvtári főigazgató-helyettes, Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár, Mezőgazdasági Könyvtár) előadása a *Nem babra megy – Agrárkönyvtár a fenntarthatóság szolgálatában* címet viselte. Azt foglalta össze, mit tesz egy agrárkönyvtár az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósításáért: biztosítja az információt, a szaktudást hordozó dokumentumokat, a képzés és önképzés forrásait; szolgálja a szemléletváltást és a rendszerszemlélet terjesztését. A könyvtár Zöldolvasójában a fenntarthatóság gondolatát támogató, tematikus különgyűjteményt hoztak létre, ismeretterjesztő programokat és képzéseket szerveznek.

Ramháb Mária (az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke; megyei könyvtárigazgató, Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár) a KSZR fenntartható esélynövelő szerepéről beszélt, amely a kistelepüléseken érvényesül: megteremti az információhoz való hozzájutás esélyét, befogadó tereket biztosít, csökkenti az esélykülönbségeket. A KSZR alapkoncepciójához szervesen hozzátartozik a fenntarthatóság és a fejlődés.

Kovácsné Koreny Ágnes (főigazgató-helyettes Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár) *Könyvtárak szerepe a korai iskolaelhagyás elleni stratégia céljainak megvalósításában* címmel olyan kérdéskört ismertetett, amely a minőségi oktatás (ez a 4. fő cél) egyik kulcsa. A túl korai iskolaelhagyás megpecsételi az egyén életét, és nagyon messzire vezető társadalmi problémákat okoz, vagyis kulcsfontosságú, hogy megakadályozzuk. Ebben élenjáró szerepe van a könyvtárhasználatnak: a részletes adatokat tartalmazót táblázatokból megtudhattuk, hogy a könyvtárhasználat fontos tényező, szignifikánsan csökkenti az iskolaelhagyást.

A nap második felében került sor a Barátné Hajdu Ágnes által moderált *csoportmunká*ra, ahol aktivizálhatta magát a hallgatóság. A szemináriumi csoportmunka módszerei az IFLA által használt módszerekre reflektáltak, a hazai gyakorlatra adaptálva. A szeminárium egyik fő célja, a szakma képviselőinek érzékenyítése, a csoportmunkában bontakozott ki igazán. A kétszer hét, önkéntesen kialakított csoportban, megfelelő eszközök segítették a közös gondolkodást és a szemléltetést, és mindenhol rendelkezésre állt egy-egy segítő, akik előzetesen felkészült a csoportnak jutó témákból, és moderálta a csoport munkáját. Minden asztalnál az ENSZ 2020 Agenda egy-egy célkitűzése volt a téma, pl. "Véget vetünk az éhínségnek", „Iparosodás, innováció, infrastruktúra" vagy

“Egyenlőtlenségek csökkentése”. A csoportok ezekhez gyűjtötték össze, jegyezték fel a szükséges és lehetséges tennivalókat. A „Tisztességes munka és gazdasági növekedés” fő célhoz pl. az alábbi, már meglévő és tervbe vett könyvtári szolgáltatások és ötletek kerültek: pályaorientációs gyűjtemény, közösség szervezése; hely biztosítása pályaválasztási tréningekhez; digitális készségfejlesztő tréningek szervezése; együttműködés civil szervezetekkel; hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése nyári olvasótáborban; helyismereti portál (kultúra és turizmus interaktív támogatása); stresszoldást célzó biblioterápiás szolgáltatás; fiatal önkéntesek bevonása a gyakorlati munkába; tréningek és táborok szervezése; cégek, kisvállalkozók számára üzleti információ szolgáltatás; munkanélküliek támogatása közhasznú információkkal, álláspályázatok elkészítéséhez; infrastruktúra (tér, információ, technika) biztosítása kezdő vállalkozások számára.

Különösen tanulságos volt végiggondolni, hogy a könyvtárosok személyesen, egyénileg mit tudnának vállalni a célok elérése érdekében. Energiatakarékosságra törekvés, tájékoztató feliratok elhelyezése az intézményben, segítő közösségek szervezése, házi komposztálás és még számtalan ötlet merült fel. Az elkészült vázlatokat a csoportok egy-egy tagja ismertette; nagyon érdekes volt hallgatni és látni, hogy milyen kreatív megoldások születtek. Négy felvonása volt a csoportmunkának, minden alkalommal más asztalhoz, másik csoporthoz kerültek az emberek, így meg lehetett tapasztalni mindenféle véleményt és szempontot. A csoportok által készített, a témákkal kapcsolatos ötleteket összefoglaló „empátiatérképek” bekerültek az esemény dokumentációjába, amelyet a Magyar Könyvtárosok Egyesülete megőriz, és a későbbiekben felhasznál.

A fárasztó munkanap ellenére a résztvevők folyamatosan aktívak maradtak. Szinte mindenki szerepet is kapott, hiszen a csoportmunka eredményeit egymásnak prezentálták, ezzel is tágítva az ismereteiket. A résztvevők vállalták, hogy a megszerzett ismereteket alkalmazva jó gyakorlatokat gyűjtenek az egyes célok könyvtári támogatásához.

A 2017. november 22-i konferenciát követően az eseményről részletes tájékoztatás jelent meg az MKE Könyvtárvilág című híradójában és az egyesület honlapján. A pályázatunkban szereplő nyomtatott kiadvány – amely az ENSZ 2030 Agendában szereplő fenntartható fejlesztési célokkal és a könyvtárak szerepvállalásával kapcsolatos, és a résztvevők által a rendezvényt követően beküldött könyvtári jó gyakorlatokból ad ízelítőt – elkészült, e beszámoló mellékleteként postai úton eljuttatjuk a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatóságához. Ezzel párhuzamosan hamarosan e-kiadványban teljes körűen közzétesszük a résztvevők által utólag beküldött, a jó gyakorlatokat összefoglaló képes beszámolókat, és felhívással továbbiak beküldését szorgalmazzuk a szakma körében.

2018 áprilisában a cseh, lengyel, román, szlovák és ukrán könyvtárosegyesületek 2-2 képviselője számára adjuk át tapasztalatainkat egy, az IFLA által támogatott, hasonló tematikájú nemzetközi szeminárium keretében.

Köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap támogatását, amely lehetővé tette az esemény megszervezését!

Budapest, 2018. február 26.

Könyvtárosok az ENSZ 2030 Agenda és a fenntartható fejlődés megvalósításáért. Szeminárium az érdekérvényesítésről

2017. november 22.

Srsz.	Név	Aláírás
1.	Bakos Klára	
2.	Bándoli Katalin	
3.	Barátné dr. Hajdu Ágnes	
4.	Czakóné Gacov Katalin	
5.	Czupi Gyula	
6.	Dubniczky Zsolt	
7.	Eszenyiné dr. Borbély Mária	
8.	Fehér Miklós	
9.	Fejes Csilla	
10.	Gellér Zita Márta, dr.	
11.	Gerencsér Judit	
12.	Hantal Zsófia	
13.	Haszonné Kiss Katalin	
14.	Hegyközi Ilona	
15.	Horváth Sándor Domonkos	
16.	Kálóczi Katalin	
17.	Kardos Helga	
18.	Kiss Annamária	
19.	Kiss Gábor	

20.	Kissné Anda Klára	
21.	Koltay Klára dr.	
22.	Kóródy Judit	
23.	Kovácsné Koreny Ágnes	
24.	Kőrösi Csaba	
25.	Kuntár Tamás, dr.	
26.	Dr. Lippai Vera	
27.	Lükőné Örsi Gabriella	
28.	Markó-Markechné Zelei Edit	
29.	Molnár Jánosné	
30.	Molnárné Varga Katalin	
31.	Odler Zsolt	
32.	Oros Sándor	
33.	Oroszi Evelin	
34.	Papp Annamára, dr.	
35.	Papp Margit	
36.	Petendi Ágnes	
37.	Ramháb Mária	
38.	Rostás Norbert	
39.	Schreiber Márta	
40.	Simon Krisztina	
41.	Sziács Lászlóné Marika	

42.	Szalóki Gabriella	Szalóki Gabriella
43.	Szűcs Margit	Szűcs Margit
44.	Tompáné Mészáros Hedvig	Tompáné M. Hedvig
45.	Tőzsérné Géczi Andrea	
46.	Venyigéné Makrányi Margit	Venyigéné Makrányi Margit
47.		
48.		
49.		
50.		
51.		
52.		
53.		
54.		
55.		
56.		
57.		
58.		
59.		
60.		
61.		
62.		
63.		